

4th International Symposium
Mediterranean Vineyards and Climate Change
4ο Διεθνές Συμπόσιο
Μεσογειακός Αμπελώνας και Κλιματική Αλλαγή

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Παρασκευή, 12 Μαΐου 2017

08.30 - 09.30

Εγγραφές

09.30 - 10.30

Έναρξη

Coordinators:

K. Konstantinidis, Managing Director, Heliotopos Conferences

M. N. Stavrakakis, Conference Chairman, Professor Emeritus, Laboratory of Viticulture, Department of Crop Science, Agricultural University of Athens

Χαιρετισμοί Επισήμων

E. Argyris, President EDOAO

C. Markou, President KEOSOE

Y. Voyatzis, Vice President Greek Wine Federation

S. Mamalis, President of the Geotechnical Chamber of Greece

G. Papadoulis, Rector of the Agricultural University of Athens

N. Zorzos, Mayor of Thira

Representative of the South Aegean Region

S. Kavalaris, Vice President of the Association Cooperatives of Theriac Products (SantoWines)

10.30 - 11.00

Ενότητα 1

Εναρκτήριο ομιλία

The Greek vineyard under the new environmental conditions

Ο Ελληνικός αμπελώνας στις νέες περιβαλλοντικές συνθήκες

M. N. Stavrakakis

Professor Emeritus, Laboratory of Viticulture, Department of Crop Science, Agricultural University of Athens, Greece

11.00 - 11.30

Κεντρική ομιλία

The global adaptation challenge for viticulture

Η πρόκληση προσαρμογής της αμπελουργίας σε παγκόσμιο επίπεδο

H.R. Schultz

Professor, President, Hochschule GEISENHEIM University, Germany

11.30 - 12.00

Διάλειμμα καφέ

12.00 - 14.00

Ενότητα 2

Climate change and impacts in the Mediterranean and specifically in Greece

Κλιματική αλλαγή και επιπτώσεις στην Μεσόγειο και ειδικότερα στην Ελλάδα

P. Nastos

Professor of Climatology, Department of Geography and Climatology, Department of Geology and Geoenvironment, National and Kapodistrian University of Athens, Greece

Identifying current and future climate analogues to assist management of viticulture in Mediterranean climates

Προσδιορισμός των σημερινών και μελλοντικών κλιματικών αναλόγων με σκοπό την βελτίωση της διαχείρισης της καλλιέργειας της αμπέλου στις περιοχές με μεσογειακό κλίμα

R.M.B Harris¹, L. Ratnarajah¹, T. Remenyi¹, D. Kriticos,^{2,3} N.L. Bindoff^{1,4,5,6}

¹Antarctic Climate and Ecosystems Cooperative Research Centre (ACE CRC), University of Tasmania, ² Health and Biosecurity, CSIRO, Canberra, ACT, ³University of Queensland, School of Biological Sciences, ⁴Centre for Australian Weather and Climate Research (CAWCR), CSIRO Marine and Atmospheric Research, ⁵ Institute for Marine and Antarctic Studies (IMAS), University of Tasmania, ⁶ARC Centre of Excellence for Climate Systems Science, University of Tasmania, Australia

Adaptation to climate change of the French wine industry: A systemic approach - main outcomes of the project Iaccave

Προσαρμογή της Γαλλικής οιοβιομηχανίας στη κλιματική αλλαγή: Μια συστηματική προσέγγιση – κύρια συμπεράσματα από το πρόγραμμα “Iaccave”

N.Ollat¹, H. Quénot², G. Barbeau³, C. Van Leeuwen¹, P. Darriet⁴, I. Garcia De Cortazar Atauri⁵, B. Bois⁶, H. Ojeda⁷, E. Duchéne⁸, E. Lebon⁹, P. Vivin¹, L. Torregrosa¹⁰, J. M. Sablayrolles¹¹, G. Teil¹², P. Lagacherie¹³, E. Giraud-Héraud⁴, P. Aigrain¹⁴, J.M. Touzard¹⁵

¹UMR EGFV, ISVV-INRA-Bordeaux Sciences Agro, ²UMR Costel, CNRS-Univ de Rennes, Rennes, ³UVV, INRA, ⁴Laboratoire Œnologie, ISVV-Univ Bordeaux, ⁵AgroClim, INRA, Domaine Saint Paul, ⁶Institut Universitaire de la Vigne et du Vin - Université de Bourgogne, ⁷Experimental Unit of Pech Rouge, INRA, ⁸UMR SVQV, INRA-Univ Strasbourg, ⁹UMR LEPSE, INRA-Supagro, ¹⁰UMR AGAP, INRA-Supagro-CIRAD, ¹¹UMR SPO, INRA-Supagro, ¹²UMR SAD APT, INRA-Agroparitech, ¹³UMR LISAH, INRA-IRD-SupAgro, ¹⁴FranceAgriMer, Service Etude et Prospective, ¹⁵UMR Innovation, INRA-Supagro, France

Previous and future climate change impacts on vitiviniculture: the case of Burgundy

Επιδράσεις παρελθόντων και μελλοντικών κλιματικών μεταβολών στον αμπελοοινικό τομέα: Η περίπτωση της Βουργουνδίας

B.Bois¹, S. Zito¹ and J. Pérard²

¹*CRC/ Biogéosciences UMR 6282 CNRS/Univ. Bourgogne*

Franche-Comté, ²Chaire UNESCO «Culture et Traditions du Vin», Université de Bourgogne, France

Indigenous varieties and carbon sequestration for “zero emissions” grapes?

Γηγενείς ποικιλίες και δέσμευση του άνθρακα για παραγωγή σταφυλιών με “μηδενική” εκπομπή

V.D. Litskas, T. Irakleous, N. Tzortzakis and M.C. Stavrinides

Cyprus University of Technology, Department of Agricultural Sciences, Biotechnology and Food Science, Cyprus

14.00- 15.30

Γεύμα

15.30 - 17.30

Ενότητα 3

Hellenic Vineyards

Ελληνική αμπελουργία

D.Grammatikos

Hellenic Ministry of Rural Development and Food, General Directorate of Sustainable Plant Production, Directorate of Cultivation Systems, Section of Vine & Olive, Greece

Non-Saccharomyces yeasts to address climate change impacts and current trends in winemaking

Οι μη-σαχαρομύκητες ζύμες στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και σύγχρονες τάσεις στην οινοποίηση

A. Nisiotou¹, C. Tassou¹ and G.J. Nychas²

¹*Institute of Technology of Agricultural Products (Former Wine Institute), Hellenic Agricultural Organization ‘DEMETER’, ²Laboratory of Microbiology & Biotechnology of Foods, Department of Food Science & Human Nutrition, School of Food, Biotechnology and Development, Agricultural University of Athens, Greece*

Temporal dynamic of anthocyanin accumulation in climate change conditions monitored by Proximal sensing

Παρακολούθηση της δυναμική της χρονικής συσσώρευσης ανθοκυανών σε συνθήκες κλιματικής αλλαγής με χρησιμοποίηση εκ του σύνεγγυς αισθητήρων

O. Unamunzaga¹, U. Leibar^{1,2}, A. Castellón¹, I. Pascual³, F. Morales⁴ and A. Aizpurua¹

¹ *Neiker-Tecnalia, Plant Production Department. Bizkaia Technological*

Park

²Sectorial Analysis and Paying Agency's Technical Services, ³Universidad de Navarra, Plant Stress Physiology Group (Environmental Biology Department), Associated Unit to CSIC, EEAD, Zaragoza and ICVV, Logroño. Faculties of Sciences and Pharmacy, ⁴CSIC, Department of Plant Nutrition, Aula Dei Experimental Station, Spain

New philosophy and new techniques in the wine-growing sector in view of the upcoming climate change

Νέα φιλοσοφία και νέες τεχνικές στον αμπελο-οινικό τομέα εν όψει της επερχόμενης κλιματικής αλλαγής

O.E. Soufleros¹ and E. Soufleros²

¹Postgraduate student at the Master 2. Institut des Sciences de la Vigne et du Vin, Université de Bordeaux, ²Emeritus Professor of Oenology and Spirits, Department of Agriculture, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

The cluster of visitable cellars in Siatista "Oinoefrosini" - The solutions to climate change for the natural preservation of wines from the wisdom of Macedonian architecture

Το δίκτυο επισκέψιμων κελλαριών της Σιάτιστας "Οινοευφροσύνη". Οι λύσεις στην κλιματική αλλαγή σε επίπεδο παλαιώσης των οίνων από τη σοφία της μακεδονίτικης αρχιτεκτονικής

E. Batianis¹, K. Bonta² and A. Maxairidou³

¹Agronomist-Enologist M.Sc. (A.U.Th.), Department of Plant and Animal Production, Regional Administration of Western Macedonia, ²Teacher, Centre of Environmental Education of Siatista, ³Agronomist engineer, Alexander Technological Educational Foundation of Thessaloniki, Greece

Measures to address the effects of climate change on a vineyard to ensure the typicalness of the produced wines

Μέτρα αντιμετώπισης των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής για τη διασφάλιση της τυπικότητας των παραγόμενων οίνων

S. Georgiou, M. Tsiviki, V. Stergiopoulou, I. Katsoula, K. Mpouloukostas and E. Soufleros

Laboratory of Food Engineering and Processing, Dept. of Food Science & Technology, Faculty of Agriculture, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

17.30 - 18.15

Ενότητα Poster - Διαλειμμα καφέ

Παρουσιάσεις Poster

Investigation of practices that reduce the negative impact of grapevine trunk diseases and flavescence dorée in a climate - changing environment

Διερεύνηση πρακτικών οι οποίες μειώνουν τις αρνητικές

**ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΥΣΙΖΟΥΣΑΣ
ΧΛΩΡΩΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ**

*M. Bubola, K. Diklić, D. Poljuha, I. Palčić
Institute of Agriculture and Tourism, Croatia*

Kaolin benefits on grapevine physiology and oxidative damage as a tool to mitigate climate change

**ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΟΛΙΝΙΤΗ ΣΤΗ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΞΕΙΔΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΠΟΝΗΣΗ ΩΣ ΜΕΣΟ ΓΙΑ ΝΑ ΜΕΤΡΙΑΣΤΟΥΝ ΟΙ
ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ**

*L.-T. Dinis¹, A. Luzio¹, S. Bernardo¹, A.C. Malheiro¹, H. Fraga¹, I.
Gonçalves², G. Pinto³, C.M. Correia¹ and J. Moutinho-Pereira¹*

*¹Centre for the Research and Technology of Agro-Environmental and
Biological Sciences (CITAB), Universidade de Trás-os-Montes e Alto
Douro, ²ADVID Associação para o Desenvolvimento da Viticultura
Duriense, ³Department of Biology & CESAM – Centre for Environmental
and Marine Studies, Universidade de Aveiro, Portugal*

Influence of storage conditions on quality characteristics of red wines

**Επίδραση των συνθηκών αποθήκευσης στα ποιοτικά
χαρακτηριστικά των ερυθρών οίνων**

S. Agriopoulou, E. Stamatelopoulou

*Department of Food Technology, Technological Educational Institute of
Peloponnese, Greece*

Environmental Impact on Production Traditional Semi Sweet Wines in
Lechkhumi

**Περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην παραγωγή παραδοσιακών
ημίγλυκων οίνων στο Lechkhumi**

*L. Ujmajuridze, M. Mirvelashvili, G. Ghambashidze, I. Amirkhanashvili
Scientific Research Center of Agriculture, Georgia*

Vine performance and Wine Quality of Muscat Hamburg cultivar
after a Specific Inactivated Dry Yeast application as Adaptation
Strategy to Climate Change

**Απόδοση πρέμνων και ποιότητα οίνων της ποικιλίας Muscat
Hamburg, μετά από ειδική εφαρμογή αδραντοποιημένων ξηρών
ζυμομυκήτων, ως στρατηγική προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή**

*D. Petoumenou¹, E. Xyrafis¹, C. Vassileiou², I. Dimakis³ and F.
Battista⁴*

*¹Department of Agricultural Crop Production and Rural Environment
School of Agricultural Sciences, University of Thessaly, ² Alinda-Velco
SA, ³Agricultural Productive Cooperation of Nea Aghialos, Greece,
⁴Lallemand Inc, Italy*

Measures to address the adverse impacts of climate change on vine

cultivation

Μέτρα αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην καλλιέργεια της αμπέλου

S. Georgiou, M. Tsiviki, V. Stergiopoulou, I. Katsoula, K. Mpouloukostas and E. Soufleros

Postgraduate specialization of Oenology-Viticulture, Laboratory of Oenology and Spirits, Department of Agriculture, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Georgakis - New white restaurant table vive variety

Γεωργάκης - Νέα λευκή ανθεκτική επιτραπέζια ποικιλία αμπέλου

P. Zamanidis¹, C. Pasxalidis², L. Papakostantinoy³, G. Ouzounidou⁴, E. Vavoulidou⁵, I. Daskalakis³

¹Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Department of Grapevine,

²Technological Educational Institute (T.E.I.) of Peloponnese, School of Agricultural Technology, ³Agricultural University of Athens, ⁴Institute of Technology of Agricultural Products, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", ⁵Institute of Soil Sciences, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Greece

Elpida - New vinegar quality aromatic variety of vine

Ελπίδα - Νέα οινοποιήσιμη ανώτερης ποιότητας ερυθρόσαρκτη αρωματική ποικιλία αμπέλου

P. Zamanidis¹, C. Pasxalidis², L. Papakonstantinou³, I. Daskalakis³

¹Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Department of Grapevine,

²Technological Educational Institute (T.E.I.) of Peloponnese, School of Agricultural Technology, ³Agricultural University of Athens, Greece

Xrysi Sofia - New white vinyl variety of vine variety for wine production of high quality

Χρυσή Σοφία- Νέα λευκή οινοποιήσιμη αρωματική ποικιλία αμπέλου για παραγωγή οίνου ανώτερης ποιότητας

P. Zamanidis¹, C. Pasxalidis², K. Biniar³, D. Bouza³, M. Stavrakaki³

¹Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Department of Grapevine,

²Technological Educational Institute (T.E.I.) of Peloponnese, School of Agricultural Technology, ³Agricultural University of Athens, Greece

Marathon - New wine growth productive and respective vine variety

Μαραθών- Νέα οινοποιήσιμη ερυθρόσαρκτη παραγωγική και

ανθεκτική ποικιλία αμπέλου

P. Zamanidis¹, C Pasxalidis², K. Biniari³, D. Bouza³, M. Stavrakaki³

¹Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Department of Grapevine,

²Technological Educational Institute (T.E.I.) of Peloponnese, School of Agricultural Technology, ³Agricultural University of Athens, Greece

Florina - New white horse table vineyard vine variety

Νέα λευκή αγίγαρτη επιτραπέζια ανθεκτική ποικιλία αμπέλου Φλώρινα

P. Zamanidis¹, C. Pasxalidis², L. Papakonstantinou³, G. Ouzounidou⁴, E. Vavoulidou⁵

¹Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Department of Grapevine,

²Technological Educational Institute (T.E.I.) of Peloponnese, School of Agricultural Technology, ³Agricultural University of Athens, ⁴Institute of Technology of Agricultural Products, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", ⁵Institute of Soil Sciences, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Greece

Ahaia - New vinegar variety for the production of eronatic wine

Αχαΐα- Νέα οινοποιήσιμη ανθεκτική ποικιλία αμπέλου για παραγωγή έντονων ερυθρών οίνων

P. Zamanidis¹, C. Pasxalidis², K. Biniari³, D. Bouza³, M. Stavrakaki³

¹Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Department of Grapevine,

²Technological Educational Institute (T.E.I.) of Peloponnese, School of Agricultural Technology, ³Agricultural University of Athens, Greece

Amvrosia - New rose wine aromatic variety

Αμβροσία - Νέα Ροζέ οινοποιήσιμη αρωματική ποικιλία αμπέλου

P. Zamanidis¹, C. Pasxalidis², Aik. Biniari³, D. Mpouza³, M.. Stavrakaki³

¹Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter", Department of Grapevine,

²Technological Educational Institute (T.E.I.) of Peloponnese, School of Agricultural Technology, ³Agricultural University of Athens, Greece

Differentiation of red wine-producing *Vitis vinifera* L. biotypes, autochthonous to Crete, Greece, employing ampelographic and SSR markers

Διαφοροποίηση ερυθρων γηγενών βιοτύπων της αμπελου από την Κρήτη με τη χρήση αμπελογραφικών και μικροδορυφορικών δεικτών

I. Masaoutis¹, E.E. Trantas², E.V. Avramidou³, M. Pikraki³, T. Pitsoli⁴, M. Nikolantonakis¹ and A. G. Doulis³

¹ Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter" (ex. NAGREF), Laboratory of Viticulture, ² Technological Educational Institute of Crete, School of Agricultural Technology, Department of Plant Sciences, Laboratory of Plant Biochemistry and Biotechnology, ³ Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter" (ex. NAGREF), Laboratory of Plant Biotechnology & Genomic Resources, ⁴ Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization "Demeter" (ex. NAGREF), Department of Grapevine, Greece

18.15 - 19.30 Γευστική δοκιμή κρασιών Σαντορίνης

Σάββατο, 13 Μαΐου 2017

09.30 - 10.00

Ενότητα 4

Climate and viticulture in Byzantium. An overview of sources and modern research

Κλίμα και αμπελουργία στο Βυζάντιο. Μια επισκόπηση των πηγών και της σύγχρονης έρευνας

I. Anagnostakis

Research Director National Hellenic Research Foundation, Institute of Historical Research, Section of Byzantine Research, Greece

10.00 - 11.30

The vine; an emblematic plant organic-indicatrix of the climatic variations, presentation of project ADVICLIM

Άμπελος: ένας εμβληματικός φυτικός οργανισμός, δείκτης των κλιματικών αλλαγών, παρουσίαση του προγράμματος ADVICLIM

J. Rochard

National Sustainable Development Expert, French Institute of Vine and Wine (IFV), France

Effects of temperatures on vine phenological stages

Οι επιδράσεις των θερμοκρασιών στα φαινολογικά στάδια της αμπέλου

N. Nikolaou

Professor of Viticulture, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Effects of shoot trimming severity on the accumulation of sugar and anthocyanins in cv. merlot berries

Επιδράσεις της αυστηρότητας του κορυφολογήματος στην συγκέντρωση σακχάρων και ανθοκυανινών στις ράγες της ποικιλίας Merlot

M. Bubola, K. Diklić, I. Palčić, Z. Užila, T. Plavša¹

¹Institute of Agriculture and Tourism, Croatia

Preliminary results of the introduction of the tolerant grapevine varieties in sub-Mediterranean Slovenia

Προκαταρκτικά αποτελέσματα της καλλιέργειας ανθεκτικών ποικιλιών αμπέλου στην υπο-μεσογειακή Σλοβενία

D. Rusjan¹, T. Jug², A. Škvarc²

¹Group for viticulture, Agronomy Department, Biotechnical Faculty University of Ljubljana, ²Chamber of Agriculture and Forestry of Slovenia, Institute for Agriculture and Forestry, Slovenia

Extreme viticulture: values, beauties, alliances, vulnerabilities with the climate adaptation

(Ακραία) Αμπελουργία: αξίες, ομορφιές, συσχετισμοί, ευπάθειες με την κλιματική προσαρμογή

R. Gaudio

CERVIM (Centre for Research, Environmental Sustainability and Advancement of Mountain Viticulture), Italy

11.30 - 12.00

Διάλειμμα καφέ

12.00 - 14.30

Ενότητα 5

Local cultivar adaptation to dry vineyard soil-climatic conditions of the Kozani prefecture area in combination with the traditional cultural practices – Solutions to the climatic change proposed by the wisdom of the past

Η προσαρμογή των τοπικών ποικιλιών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες των ξηρικών οينوπεδίων της ΠΕ Κοζάνης σε συνδυασμό με τις παραδοσιακές καλλιεργητικές τεχνικές-Λύσεις στις κλιματικές αλλαγές από τη σοφία του παρελθόντος

E. Batianis¹, Z. Tzikalios² and A. Maxairidou³

¹Agronomist–Enologist M.Sc. (A.U.Th.), Department of Plant and Animal Production, Regional Administration of Western Macedonia, ²Agronomist – Plant Genetic Improvement, Agronomy and Weed Science M.Sc. (A.U.Th.), ³Agronomist engineer, Alexander Technological Educational Foundation of Thessaloniki, Greece

The effects of temperature on lifecycle of the European Grapevine Moth and on its control using Entomopathogenic fungi

Η επίδραση της θερμοκρασίας στον βιολογικό κύκλο της Ευδεμίδας της αμπέλου και στον έλεγχο της από εντομοπαθογόνους μύκητες

E.I. Beris^{1 3}, D.P. Papachristos², S. Gowen³, B. Pembroke³ and D.C. Kontodimas²

¹Dep. of Oenology and Beverage Technology, School of Food Technology and Nutrition, Technological educational Institute of Athens, ²Lab. of Agricultural Entomology, Dep. of Entomology and Agricultural Zoology, Benaki Phytopathological Institute, Greece, ³Dep. of Agriculture,

School of Agriculture, Policy and Development, University of Reading, UK

Innovation and Sustainability in Viticulture: New Disease-resistant Grape Varieties

Καινοτομία και Βιωσιμότητα στην Αμπελουργία: Νέες, ανθεκτικές στις ασθένειες, ποικιλίες αμπέλου.

Vivai Cooperativi Rauscedo, Italy

*N. Tsombikos and N. Dalpis*¹

¹*Vitro Hellas S.A., Greece*

The exploitation of clones of Greek grapevine varieties in view of climate change. The case of grapevine cultivar Liatiko (*Vitis vinifera* L.)

i. Study of the genetic variability of grapevine cultivar Liatiko (*Vitis vinifera* L.) using the ampelographic description and molecular method SSR

Αξιοποίηση των κλώνων ελληνικών ποικιλιών αμπέλου εν όψει της κλιματικής αλλαγής. Η περίπτωση της ποικιλίας Λιάτικο (*Vitis vinifera* L.)

i. **Μελέτη της γενετικής ποικιλομορφίας της ποικιλίας Λιάτικο (*Vitis vinifera* L.) με την χρήση της αμπελογραφικής περιγραφής και της μοριακής μεθόδου SSR.**

*M. Stavrakaki and K. Biniari*¹

¹*Agricultural University of Athens, Faculty of Crop Science, Laboratory of Viticulture, Greece*

Effect of culture media and indolebutyric acid (IBA) on rooting of cuttings of grapevine rootstocks in hydroponic culture system

Επιδράσεις των υποστρωμάτων και του ινδολοβουτυρικού οξέος (IBA) στη ριζοβολία μοσχευμάτων υποκειμένων αμπέλου σε υδροπονικές συνθήκες

I. Daskalakis, M. Stavrakaki, S. Theodorakopoulos, D. Bouza and K. Biniari

Agricultural University of Athens, Faculty of Crop Science, Laboratory of Viticulture, Greece

Multivariate analysis and genetic diversity of Greek grapevine (*Vitis vinifera* L.) cultivars using ampelographic and microsatellite markers

Πολυπαραγοντική ανάλυση και γενετική ετερογένεια ελληνικών ποικιλιών αμπέλου (*Vitis vinifera* L.) με τη χρήση αμπελογραφών και μικροδορυφορικών δεικτών

*A. Tsivelikas*¹, *E. Avramidou*², *P. Ralli*¹, *K. Kotrotsis*¹, *I. Ganopoulos*^{1,3}, *T. Moysiadis*³, *A. Doulis*^{2,4}

¹*Institute of Plant Breeding & Phyto-genetic Resources, Hellenic Agricultural Organization-DEMETER (ex. N.AG.RE.F.),* ²*Institute of Olive Tree, Subtropical Plants & Viticulture, Hellenic Agricultural Organization-DEMETER (ex. N.AG.RE.F.),* *Laboratory of Plant Biotechnology & Genomic Resources,*

³*Institute of Applied Biosciences, Center for Research and Technology*

Hellas (CE.R.T.H.), Greece

Computer-aided grapevine identification: An idea for the future or a practical tool now?

Τεχνολογία και ταυτοποίηση ποικιλιών αμπέλου: Μια ιδέα του μέλλοντος ή ένα πρακτικό εργαλείο σήμερα?

M. Stavrakaki¹, P. Karampiperis², S. Konstantinidis² and T. Kontogiannis²

¹Agricultural University of Athens, Faculty of Crop Science, Laboratory of Viticulture, ²Agroknow, Greece

Agronomical and analytical methods in response of climate change impacts on secondary wine grape metabolites

Αγρονομικές και αναλυτικές μέθοδοι προσδιορισμού των επιδράσεων της κλιματικής αλλαγής στους δευτερογενείς μεταβολίτες του οίνου

R. Flamini, D. Tomasi

Council for Agricultural Research and Economics - Viticulture, CREA-VIT, Italy

14.30 - 16.30

Επίσκεψη στο οινοποιείο Μπουτάρη - Γεύμα

17.00 - 19.00

Ενότητα 6

Σεμινάριο

The necessity of improved vine propagation material of Greek grapevine varieties in the new conditions -The role of clonal selection

Η αναγκαιότητα παραγωγής πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού ελληνικών ποικιλιών αμπέλου στις νέες συνθήκες – Ο ρόλος της κλωνικής επιλογής

Coordinator: M. N. Stavrakakis

Vine clonal selection in Greece: perspectives and priorities

Κλωνική επιλογή στην Ελλάδα: προοπτικές και προτεραιότητες

N. Nikolaou

Professor of Viticulture, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Clonal selection and certification: the only way for a modern, antagonistic and sustainable viticulture

Κλωνική επιλογή και πιστοποίηση: ο μόνος τρόπος για μια σύγχρονη, ανταγωνιστική και βιώσιμη αμπελοκαλλιέργεια

N. Katis

Professor of Virology, School of Agriculture, Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Clone Selection of Greek Grapevine Varieties - Selection Criteria and Implementation problems

Κλωνική επιλογή Ελληνικών ποικιλιών αμπέλου - Κριτήρια επιλογής και προβλήματα εφαρμογής

Y. Kanakis

Agriculturist Msc, Fassoulis Grapevine Nursery, Greece

Clonal selection in Greece. Problems and prospects

Η κλωνική επιλογή στην Ελλάδα. Προβλήματα και προοπτικές

N. Tsombikos, N. Dalpis

Vitro Hellas, S.A., Greece

Grapevine propagation material: legislation and structure of the sector

Πολλαπλασιαστικό υλικό της αμπέλου: Νομοθεσία και διάρθρωση του τομέα

E. Chrysikopoulou, Lawyer

Wine grapevine varieties: Strategies for their protection and exploitation

Οινοποιήσιμες ποικιλίες: Στρατηγικές για την προστασία και την αξιοποίηση τους

T. Dougos, Nursery owner, Agronomist, Representative of the Hellenic Grapevine Nurseries Federation

20.30

Δείπνο (προαιρετικό)

Κυριακή, 14 Μαΐου 2017

09.30 - 16.00

Επίσκεψη σε επιλεγμένα οινοποιεία και γεύμα

Τελευταία ενημέρωση: 8 Μαΐου